

OMAVALVONTA

Terveydensuojelulaki

Terveydensuojelulaki (763/1994) velvoittaa kaikkia toimijoita

1. tunnistamaan toimintaan liittyvät riskit
2. seuraamaan niihin vaikuttavia tekijöitä
3. estämään terveyshaittojen syntyminen

Toiminnanharjoittajalta edellytetään säännöllistä omavalvontaa ja toimintatapoja terveysriskin hallitsemiseksi. Omavalvontavelvollisuus koskee sekä terveydensuojelulain 13 §:n mukaisia ilmoitusvelvollisia toimijoita, että muita elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajia (esim. kampaamot, yksityiset uima-altaat ja kokoontumishuoneistot yms.). Riskien tunnistamisella ja seurannalla on ennaltaehkäisevä vaikutus terveyshaittojen syntymiseen. Omavalvontaan sisältyy terveydellisiin olosuhteisiin liittyvien ilmoitusten ja toimenpiteiden kirjaaminen ja dokumenttien säilyttäminen.

Suosittelavaa on laatia kirjallinen omavalvontasuunnitelma, jotta se on kaikkien luettavissa, käytettävissä ja hyödynnettävissä toiminnan ylläpitämisessä sekä kehittämisessä. Kirjallinen omavalvontasuunnitelma on hyvä työkalu esimerkiksi henkilökunnan perehdyttämistä varten. Terveydensuojelulain omavalvonnan osa-alueita voi olla käsitelty myös muiden viranomaisten vaatimissa turvallisuus- tai omavalvontasuunnitelmissa.

Terveydensuojeluviranomainen valvoo ilmoitusvelvollisten toimintojen terveydellisiin olosuhteisiin vaikuttavia tekijöitä. Viranomainen arvioi omavalvonnan toimivuutta ja miten toiminnanharjoittaja täyttää huolehtimisvelvollisuutensa.

Toiminnanharjoittajaa voidaan pyytää esittämään, miten toimintaan vaikuttavat riskit on tunnistettu, miten niiden vakavuus on arvioitu ja mitä riskien hallintakeinoja toiminnanharjoittaja on ottanut käyttöönsä.

Ilmoitusvelvolliset toiminnot

- päiväkodit, kerhot, sisäleikkipaikat ja nuorisotilat
- koulut ja oppilaitokset
- sosiaalihuollon toimintayksiköt
- vastaanottokeskukset
- kauneushoitolat ja muu ihonkäsittely
- tatuointi- ja lävistysliikkeet
- solariumliikkeet
- majoitusliikkeet
- liikuntatilat ja kuntosalit
- yleiset saunat
- uimahallit ja muut yleiset uima-allastilat
- uimarannat

Toiselle sivulle on koottu esimerkein aihealueet, joista omavalvonta voi koostua.

ESIMERKKI OMAVALVONNAN AIHEALUEISTA

1. TOIMINTA

Toiminnan kuvaus ja tilat

- tiloissa harjoitettava toiminta/palvelu
- toiminta-ajat
- henkilömäärät
- WC-istuinten ja vesipisteiden määrät
- siivous- ja pyykinhuolto
- kiinteistöhuolto
- toiminnassa käytettävät laitteet
- työvälineiden sterilointi/desinfiointi
- pintojen desinfiointi

Tilojen terveydelliset olosuhteet

Fysikaaliset

- ilmanvaihto
- lämpöolot, melu ja valaistus

Kemialliset ja biologiset

- rakenteiden ja toiminnan vaikutus sisäilman laatuun

2. TOIMINNAN RISKITEKIJÄT

- sijainti ja ympäristö
- herkäät väestö- ja riskiryhmät
- toiminnassa ja tiloissa tapahtuvat muutokset
- huoneiston korjaustarpeet
- pintojen ja tilojen helposti puhtaana pidettävyys
- haittaeläimet
- toiminnot, joihin sisältyy terveysriski
  - esim. kotieläimet

3. RISKITEKIJÖIDEN ENNALTAEHKÄISY

- toiminta ja tilojen riittävyys sekä soveltuvuus toimintaan nähden
- henkilökunnan ohjeistus ja perehdytys
- asiakkaiden ohjeistus
- sidosryhmien välinen yhteistyö ja viestintä
- toiminnassa käytettävien laitteiden toimivuuden seuranta
- sisäilmaongelmissa toimiminen ja milloin on syytä epäillä sisäilmaongelmaa
- epidemioihin ja muihin häiriötilanteeseen varautuminen
- haittaeläinten torjunta
- esim. kotieläinten pito/hoito
- tilojen ylläpito, seuranta ja dokumentointi
  - tilojen siisteys, järjestys ja hygieenisuus
    - siivoussuunnitelma
    - tekstiilihuollon ohjeistus
    - lelujen, liikuntavälineiden ym. puhdistus
  - kiinteistöhuolto
    - huoltosuunnitelmat kiinteistöön ja teknisiin laitteisiin liittyen
    - ilmanvaihtolaitteiden nuohous ja puhdistus
    - tilojen korjaukset/toimivuus